

Управління процесами планування закупівель ресурсів підприємства

Надія Фесан

студентка групи Мен/Кл-193,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: fesannv@krok.edu.ua

Оксана Кириченко

Науковий керівник:

доктор економічних наук, доцент кафедри управлінських технологій,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: oksanaKS@krok.edu.ua,

ORCID: 0000-0001-5244-8323

Сучасний господарський механізм діяльності підприємств передбачає різке розширення границь самостійності, переклад їх на повний госпрозрахунок і самофінансування, підвищення відповідальності за кінцеві результати, виконання зобов'язань перед споживачем, установами прямої залежності рівня доходів колективу від ефективності його роботи. Для того щоб забезпечити підприємство (об'єднання) необхідними йому матеріалами відповідно до виявленої потреби, організується матеріально-технічне постачання підприємства [1]. Його задача полягає у визначенні потреби підприємства в матеріалах і технічних ресурсах,

вишукуванні можливостей покриття цієї потреби, організації збереження матеріалів і видачі їх у цехи, а також у проведенні контролю за правильним використанням матеріально-технічних ресурсів і сприяння в їхній економії [2].

Для безперебійного функціонування виробництва необхідно добре налагоджене матеріально-технічне забезпечення, що на підприємствах здійснюється через органи матеріально-технічного постачання. Конкурентоспроможність продукції підприємства значною мірою залежить від властивостей та якості матеріально-технічних ресурсів, тому перед прийняттям рішення щодо закупівлі визначеного на плановий період обсягу сировини, матеріалів, обладнання та ін., підприємство повинно вивчити ринок цих ресурсів. Вивчення ринку сировини та матеріалів передбачає збір та аналіз інформації щодо потенційних постачальників та цін на їх продукцію, асортименту матеріальних ресурсів, нових технологій виготовлення [3]. План закупівель матеріальних ресурсів складається на основі балансів матеріально-технічних ресурсів, у яких містяться дані про розмір очікуваного залишку на початок планового періоду, потребу в ресурсі, джерела її задоволення, кількість матеріалів, що підлягають закупівлі.

Визначення потреби у матеріальних ресурсах проводять за основними напрямками господарської діяльності з використанням прогресивних норм витрат матеріалів [4]. Враховують можливості для використання економічних видів матеріалів, відходів виробництва, вторинної сировини і паливно-мастильних матеріалів. Визначення потреб у матеріальних ресурсах - центральне ланка у плануванні матеріально-технічного постачання підприємства. Потреба в матеріальних ресурсах складається з потреби в ресурсах на основне

виробництво, потреби на створення й підтримання перехідних запасів на кінець планового періоду та потреби на інші види господарської діяльності, в тому числі й невиробничу. Визначаючи потребу в матеріальних ресурсах, необхідно враховувати наявність засобів для їх покриття. Джерела покриття можуть бути власними чи позиковими. Потреба в матеріальних ресурсах планується за всією номенклатурою матеріалів у вартісному та натуральному вираженні [4,5]. Обсяги та строки постачання матеріалів на підприємство зумовлюються режимом їх виробничого споживання, створенням та підтримкою необхідного рівня виробничих запасів. Обсяг необхідних матеріальних ресурсів складається з потреби в матеріалах, необхідних для впровадження нової техніки, для виготовлення обладнання та інструменту, на експлуатаційні й технологічні втрати, на створення необхідного заділу незавершеного виробництва та на формування перехідних запасів. Планування постачання полягає в складанні замовлень нарядів на закупівлі з уточненням даних відносно кількості товарів, що купуються, а також періодичних замовлень і штрафних санкцій унаслідок прострочених постачань. Типовий варіант оперативного планування - складання програми постачання під наявні замовлення з урахуванням обмежень з боку наявних запасів у виробництві і в торговій мережі.

Організацію забезпечення цехів матеріальними ресурсами можна розбити на декілька послідовних етапів: визначення потреби кожного цеху в матеріальних ресурсах; установлення нормативу цехових запасів; визначення очікуваних залишків матеріальних ресурсів у цехах на початок планового періоду; встановлення лімітів відпуску матеріальних ресурсів; установлення способу забезпечення цехів матеріальними ресурсами (пасивного чи активного), розробка схем та графіків забезпечення матеріалами цехів підприємства.

При масовому та велико-серійному виробництві потреба в матеріалах складається у по-детальному розрізі та обчислюється множенням виробничої програми деталей на по-детальні норми витрат. В умовах одиничного та дрібносерійного виробництва потреби в матеріалах визначають (у плані замовлення), виходячи з кількості виробів у замовленні та норм витрат матеріалів на виріб. Крім того, при визначенні потреби цехів у матеріалах враховують очікувані залишки їх на початок розрахункового періоду та нормативні величини запасів на кінець цього періоду. Існує два способи забезпечення виробництва матеріалами: пасивний (робітники цеху самі одержують матеріальні ресурси зі складу, тобто своїми силами виконують навантаження, транспортування та розвантаження матеріалів) та активний (подачу матеріальних ресурсів зі складів до цехів та на дільниці організують та здійснюють робітники складів).

Отже, розрахунок витратної кількості основних матеріалів, необхідних для виконання виробничого завдання в планованому періоді і забезпечення нормального перебігу виробничого процесу, є найбільш важливим етапом в плануванні матеріально-технічного постачання підприємства.

Ключові слова: управління; управлінські технології; механізми управління.

Список використаних джерел

1. Кузьмін О.Є. *Теоретичні та практичні засади менеджменту*. Львів: Львівська політехніка, 2003. 352 с.
2. Тарновська Н.П. *Менеджмент: теорія та практика*. Тернопіль: Карт-бланш, 1997. 456 с.
3. Андрушків Б.М. *Основи менеджменту*. Львів: Світ, 1995. 296 с.
4. Будзан Б. *Менеджмент в Україні: сучасність і перспективи*. К.: Основи, 2001. 349 с.
5. Сладкевич В.П. *Современный менеджмент*. К.: МАУП, 2000. 112 с.